

*Yeşilçam Döneminde Film Sansürü: Bir Müzakere ve Mücadele Alanı Olarak Film Sesi**

Dilek Kaya **

Öz

Bu çalışma, 60'lı yıllardan 70'lerin başına dek Türkiye'de filmlerdeki devlet sansürünü ele alıyor ve film sesine yapılan müdahalelere odaklanıyor. Devletin bir uzantısı olarak hükümet, asker ve polis temsilcilerinden oluşan, ülkede çekilecek, gösterilecek her yerli filmi denetlemekle yükümlü olan Merkez Film Kontrol Komisyonu'nun raporları çalışmanın ana araştırma kaynağını oluşturuyor. Raporlarda sıkça rastlanan “şartlı kabul” kararları, sansürün sadece “baskıcı/yok eden” değil “üretici/var eden” tarafını da tartışabileceğimiz bir zemin sunuyor. Bu kararlar, sansür komisyonlarının salt filmlerde neyin çıkarılması gerektiğini belirtmekle yetinmeyip, sık sık filmlerdeki “sakıncalı” muhtevanın nasıl “kabul edilebilir” hale getirilebileceğini de açıklamış olduğunu gözler önüne seriyor. Bu bağlamda, film diyalogları en çok müdahale gören filmsel öğeler olarak karşımıza çıkıyor. Diyalogları değiştirmenin yanı sıra dublaj, üst ses ve dış ses yoluyla eklemeler yapmanın gerek sansür komisyonları gerekse filmciler tarafından filmleri “kabul edilebilir” hale getirmek üzere en çok başvurulan “çözüm” kanalları olduğu göze çarpıyor. Bu gözlemlerden yola çıkarak, bu çalışma, film sesine söylemsel bir mücadele alanı olarak yaklaşıyor. Diyalog, üst ses, dış ses gibi işitsel öğelerin sansür komisyonları ile filmciler arasında nasıl bir müzakere ve mücadele alanı oluşturduğunu raporlardan örnekler vererek tartışıyor.

Anahtar Sözcükler: Film, Film Sesi, Sansür, Yeşilçam

* Geliş Tarihi: 20/08/2016 • Kabul Tarihi: 19/10/2016

** Yaşar Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema.
dilek.kaya@yasar.edu.tr